

Toronto Salutes Dante

Inferno XXVIII in Italian, English, and Persian (Farsi)

Italian	English	Persian (Farsi) (Transliteration)
Chi poria mai pur con parole sciolte dicer del sangue e de le piaghe a pieno ch'l' ora vidi, per narrar più volte?	Who, even with untrammelled words and many attempts at telling, ever could recount in full the blood and wounds that I now saw?	Kist ke betvānad hattā bezabāne nasr ānhame zaxm o xun rā ke man bečām didam vasf konad, valo ānke bārhā hekāyat rā az sar girad?
Ogne lingua per certo verria meno per lo nostro sermone e per la mente c' hanno a tanto comprender poco seno.	Each tongue that tried would certainly fall short because the shallowness of both our speech and intellect cannot contain so much.	Bigomān har zabāni dar inbāre qāser xāhad bud, zirā zarfiyate estelāhāt va afkāre mā barāye dar bar gerefane in hame čiz besyār kam ast.
S'el s'aunasse ancor tutta la gente che già, in su la fortunata terra di Puglia, fu del suo sangue dolente	Were you to reassemble all the men who once, within Apulia's fateful land, had mourned their blood, shed at the Trojans' hands,	Hattā agar jomleye ān kasāni begerdeham āyand ke piš azin dar sarzamine nikbakte Puliā xune xod rā bexātere Teroyayihā bar zamin rixtand va azin bābat basi nālidand,
per li Troiani e per la lunga guerra che de l'anella fé sì alte spoglie, come Livio scrive, che non erra,	as well as those who fell in the long war where massive mounds of rings were battle spoils- even as Livy writes, who does not err-	Va az jangi tulāni zabān bešekve gošudand ke dar ān, banā benevešteye Livioye xatānāpazir, qanimati geran az halqehāye angoštari bar ruye ham anbāše śod,
con quella che sentio di colpi doglie per contastare a Ruberto Guiscardo; e l'altra il cui ossame ancor s'accoglie	and those who felt the thrust of painful blows when they fought hard against Robert Guiscard; with all the rest whose bones are still piled up	Va agar ānhāyi gerdāyand ke dar barābare Roberto Guiscārdo pāi dāštand va zaxmhāye gerān xordand va ranjhāye besyār bordand, va ān digarān ke hanuz ostoxānhāyešān
a Ceperan, là dove fu bugiardo ciascun Pugliese, e là da Tagliacozzo, dove sanz'arme vinse il vecchio Alardo;	at Ceperano-each Apulian was a traitor there-and, too, at Tagliacozzo, where old Alardo conquered without weapons;	Dar Čeperano xiānatgāhe jomleye Puliān, va dar Tāliākotso ke Ālārdoye kohansāl rā biselāh piruz kard, az zamin bedar miāyad;
e qual forato suo membro e qual mozzo mostrasse, d'aequar sarebbe nulla il modo de la nona bolgia sozzo.	and then, were one to show his limb pierced through and one his limb hacked off, that would not match the hideousness of the ninth abyss.	Va agar hameye in koštegān a'zāye surāx šodeye tane xiš rā benamāyānad va a'zāye borideye xod rā, bāz injomle dar moqāyese ba manzareye karihe boljiāye nohomin behič nemiāyand.
Già veggia, per mezzul perdere o lulla, com'io vidi un, così non si pertugia, rotto dal mento infin dove si trulla.	No barrel, even though it's lost a hoop or end-piece, ever gapes as one whom I saw ripped right from his chin to where we fart:	Hargez čeliki ke dahāne yā taxteye zirinaš bedar āmade bāšad, ānčonān surāx nemisāvad ke tane ān duzaxi, ke didam az čāneaš tā surāxi ke az ān tiz midahand yeksare šekāfte šode bud.
Tra le gambe pendevan le minugia; la corata pareva e 'l tristo sacco che merda fa di quel che si trangugia.	his bowels hung between his legs, one saw his vitals and the miserable sack that makes of what we swallow excrement.	Va rudehāyaš az miāne do pā foru āvixte bud, va del va jegaraš, va niz ān kiseye nāxošāyandi ke har qazāyi rā tabdil be goh mikonad, bečām peidā bud.
Mentre che tutto in lui veder m'attacco, guardommi e con le man s'aperse il petto, dicendo: "Or vedi com'io mi dilacco!	While I was all intent on watching him, he looked at me, and with his hands he spread his chest and said: "See how I split myself!	Čon qarq dar tamāšāye u budam, vei dar man negarist va bā har do dast šekāfe sineye xod ra gošud o goft: "Bengar ke čegune xištan rā pāre mikonam!"
vedi come storpiato è Mäometto! Dinanzi a me sen va piangendo Alì, fesso nel volto dal mento al ciuffetto.	See now how maimed Mohammed is! And he who walks and weeps before me is Alì, whose face is opened wide from chin to forelock.	
E tutti li altri che tu vedi qui, seminator di scandalo e di scisma fuor vivi, e però son fessi così.	And all the others here whom you can see were, when alive, the sowers of dissension and scandal, and for this they now are split.	
Un diavolo è qua dietro che n'accisma sì crudelmente, al taglio de la spada rimettendo ciascun di questa risma,	Behind us here, a devil decks us out so cruelly, re-placing every one of this throng underneath the sword edge when	
quand'avem volta la dolente strada; però che le ferite son richiuse prima ch'altri dinanzi li rivada.	we've made our way around the road of pain, because our wounds have closed again before we have returned to meet his blade once more.	
Ma tu chi se' che 'n su lo scoglio muse, forse per indugiar d'ire a la pena ch'è giudicata in su le tue accuse?".	But who are you who dawdle on this ridge, perhaps to slow your going to the verdict that was pronounced on your self-accusations?"	Ammā to ke hasti, ke insān dar ruye pol ta'allol mikoni tā šāyad lahzeye āqāze keifari rā ke šāyesteye gonāhat dānestand be ta'viq afkani?"
"Né morte 'l giunse ancor, né colpa 'l mena", rispuose 'l mio maestro, "a tormentarlo; ma per dar lui esperienza piena,	"Death has not reached him yet," my master answered, "nor is it guilt that summons him to torment; but that he may gain full experience,	Va ostāde man pāsoxaš dād: "Vei hanuz namorde, va gonāhi mostojebe eqābaš nakarde ast. Ammā barāye ānke tajrobeyi kāmel anduzad,

(verses 31-42 were not translated
by Shojaoddin Shafa)

a me, che morto son, convien menarlo
per lo 'nferno qua giù di giro in giro;
e quest'è ver così com'io ti parlo".

Più fuor di cento che, quando l'udiro,
s'arrestaron nel fosso a riguardarmi
per maraviglia, obliando il martiro.

"Or dì a fra Dolcin dunque che s'armi,
tu che forse vedra' il sole in breve,
s'ello non vuol qui tosto seguitarmi,

sì di vivanda, che stretta di neve
non rechi la vittoria al Noarese,
ch'altrimenti acquistar non saria leve".

Poi che l'un piè per girsene sospese,
Mäometto mi disse esta parola;
indi a partirsi in terra lo distese.

Un altro, che forata avea la gola
e tronco 'l naso infin sotto le ciglia,
e non avea mai ch'una orecchia sola,

ristato a riguardar per maraviglia
con li altri, innanzi a li altri aprì la canna,
ch'era di fuor d'ogne parte ver miglia,

e disse: "O tu cui colpa non condanna
e cu' io vidi in su terra latina,
se troppa simiglianza non m'inganna,

rimembriti di Pier da Medicina,
se mai torni a veder lo dolce piano
che da Vercelli a Marcabò dichina.

E fa sapere a' due miglior da Fano,
a messer Guido e anco ad Angioletto,
che, se l'antiveder qui non è vano,

gittati saran fuor di lor vasello
e mazzerati presso a la Cattolica
per tradimento d'un tiranno fello.

Tra l'isola di Cipri e di Maiolica
non vide mai sì gran fallo Nettuno,
non da pirate, non da gente argolica.

Quel traditor che vede pur con l'uno,
e tien la terra che tale qui meco
vorrebbe di vedere esser digiuno,

farà venirli a parlamento seco;
poi farà sì, ch'al vento di Focara
non sarà lor mestier voto né preco".

E io a lui: "Dimostrami e dichiara,
se vuo' ch'i porti sù di te novella,
chi è colui da la veduta amara".

Allor puose la mano a la mascella
d'un suo compagno e la bocca li aperse,
gridando: "Questi è desso, e non favella.

Questi, scacciato, il dubitar sommerso
in Cesare, affermando che 'l fornito
sempre con danno l'attender sofferse".

Oh quanto mi pareva sbigottito
con la lingua tagliata ne la strozza
Curio, ch'a dir fu così ardito!

E un ch'avea l'una e l'altra man mozza,
levando i moncherin per l'aura fosca,
sì che 'l sangue facea la faccia sozza,

I, who am dead, must guide him here below,
to circle after circle, throughout Hell:
this is as true as that I speak to you."

More than a hundred, when they heard him, stopped
within the ditch and turned to look at me,
forgetful of their torture, wondering.

"Then you, who will perhaps soon see the sun,
tell Fra Dolcino to provide himself
with food, if he has no desire to join me

here quickly, lest when snow besieges him,
it bring the Novarese the victory
that otherwise they would not find too easy."

When he had raised his heel, as if to go,
Mohammed said these words to me, and then
he set it on the ground and off he went.

Another sinner, with his throat slit through
and with his nose hacked off up to his eyebrows,
and no more than a single ear remaining,

had-with the others-stayed his steps in wonder;
he was the first, before the rest, to open
his windpipe-on the outside, all bloodred-

and said: "O you whom guilt does not condemn,
and whom, unless too close resemblance cheats me,
I've seen above upon Italian soil,

remember Pier da Medicina if
you ever see again the gentle plain
that from Vercelli slopes to Marcabò.

And let the two best men of Fano know-
I mean both Messer Guido and Angioletto-
that, if the foresight we have here's not vain,

they will be cast out of their ship and drowned,
weighed down with stones, near La Cattolica,
because of a foul tyrant's treachery.

Between the isles of Cyprus and Majorca,
Neptune has never seen so cruel a crime
committed by the pirates or the Argives.

That traitor who sees only with one eye
and rules the land which one who's here with me
would wish his sight had never seen, will call

Guido and Angioletto to a parley,
and then will so arrange it that they'll need
no vow or prayer to Focara's wind!"

And I to him: "If you would have me carry
some news of you above, then tell and show me
who so detests the sight of Rimini."

And then he set his hand upon the jaw
of a companion, opening his mouth
and shouting: "This is he, and he speaks not.

A man cast out, he quenched the doubt in Caesar,
insisting that the one who is prepared
can only suffer harm if he delays."

Oh, how dismayed and pained he seemed to me,
his tongue slit in his gullet: Curio,
who once was so audacious in his talk!

And one who walked with both his hands hacked off,
while lifting up his stumps through the dark air,
so that his face was hideous with blood,

Man, ke mordeam, ma'muram ke u rā dar in varteye
duzax az halqeyi be halqeyi rāhnamā bāšam, va in ke
miguyam 'eine vāqe' ast, hamčonan rāst ast ke aknun
bā to soxan miguyam."

Biš az sad tan az duzaxiān ke in bešnidand az farte
šegefti darde xiš az yād bordand va dar tahe gowdāl
betamāšāye man istādand, va ān duzaxi goft:

"To ke šāyad behamin zudi mehre foruzān rā bāz bini,
be Fra Dolčino begui ke agar nemixāhad harče zudtar
dar peye man bedinjā āyad,

xārbāre kāfi farāham ārad tā tarākome barfhāye
Nāvārri ke joz dar insoorat qalabe nemitavānad kard,
be piruzi naresānad."

Duzaxi in begoft o pāyi rā ke barāye raftan boland
karde bood bar zamin nahād o berāh oftād.

Va kasi digar ke galuyi surāx dāšt va biniash tā zire
abrovān boride bud, va guši biš nadāšt,

bā šegefti dar kenāre sāyerin istād tā marā bengarad,
va piš az digarān holqume xod rā ke dar jānebe birun
az har su range xunin dāšt begošud,

va goft: "Ei ānke be hič keifari mahkum nayāmadeyi,
va agar faribe šebāhati fozun az had rā naxorde
bāšam bigoman dar sarzamine Itāliā bāzat dideam,

agar ruzeġāri bedidāre ān dašte delpazir ke az Verčelli
be Mārkābo forud miāyad bāzgardi, Pier dā Medičinā
rā beyād biāvar.

Va do tan az solahāye Fāno ya'ni Messer Guido va
Ānjolello rā āgāh kon ke agar 'elme āyandebini dar
injā bibonyād nabāšad,

inān bā xiānatkārie setamgari nābekār, dar nazdike
Kāttolikā, dar darūne kiseyi sarbaste az keštiye xod be
daryā partāb xāhand šod.

Čonānke Nettuno az Qebres ta Māyolikā jenāyati
čonin bozorg az jānebe rāhzanāne daryāyi yā
mardome Argoli beyād naxāhad dāšt.

Ān xā'ene yekčašm, farmānrvāye ān šahrist ke kāš in
kas ke dar kenāre manaš mibini, hargez ān rā bečašm
nadide bud;

Va inān rā barāye mosālehe bedidāre xod xāhad
xānd, va āngāh ānčonān moāmeleyi bā išān xāhad
kard ke digar barāye hefze jāne xod dar barābare bād
Fokārā ehtiāj be nazr o do'ā nadāše bāsand."

Bedu goftam: "Agar mixāhi ke az to bedān
bālānešinān xabar resānam, marā benamāi o begui ke
in kas ke az in šahr xātereyi čonin talx dārad kist?"

Vei dast be fakke yeki az hamrāhāne xod bord o
dahānaš rā begošud o bāng zad: "In ast, va soxan
nemitavānad goft;

in nafye balad šode, Sezār rā az dodeli bedar āvard va
moteqā'edaš kard ke čon kasi āmādeye kāri bāšad,
derang ziānaš konad."

Šegeftā! Ke Kurio ke piš az in čonin gošāde zabān bud,
aknun ke zabān dar halq borideyi biš nabud če
parišān ruzeġār minomud!

Va duzaxie digari ke har do dastaš boride bud, do
tekkeye bāzmāndeye bāzovāne xod rā dar fazāye
zolamāni boland kard. Čonānke čehreaš xunālude
šod,

gridò: "Ricordera' ti anche del Mosca,
che disse, lasso!, 'Capo ha cosa fatta',
che fu mal seme per la gente tosca".

E io li aggiunsi: "E morte di tua schiatta";
per ch'elli, accumulando duol con duolo,
sen gio come persona trista e matta.

Ma io rimasi a riguardar lo stuolo,
e vidi cosa ch'io avrei paura,
sanza più prova, di contarla solo;

se non che coscienza m'assicura,
la buona compagnia che l'uom francheggia
sotto l'asbergo del sentirsi pura.

Io vidi certo, e ancor par ch'io 'l veggia,
un busto senza capo andar sì come
andavan li altri de la trista greggia;

e 'l capo tronco tenea per le chiome,
pesol con mano a guisa di lanterna:
e quel mirava noi e dicea: "Oh me!".

Di sé facea a sé stesso lucerna,
ed eran due in uno e uno in due;
com'esser può, quei sa che sì governa.

Quando diritto al piè del ponte fue,
levò 'l braccio alto con tutta la testa
per appressarne le parole sue,

che fuoro: "Or vedi la pena molesta,
tu che, spirando, vai veggendo i morti:
vedi s'alcuna è grande come questa.

E perché tu di me novella porti,
sappi ch'i son Bertram dal Bornio, quelli
che diedi al re giovane i ma' conforti.

Io feci il padre e 'l figlio in sé ribelli;
Achitofèl non fé più d'Absalone
e di Davìd coi malvagi punzelli.

Perch'io partì così giunte persone,
partito porto il mio cerebro, lassol,
dal suo principio ch'è in questo troncone.

Così s'osserva in me lo contrappasso".

cried out: "You will remember Mosca, too,
who said-alas-'What's done is at an end,'
which was the seed of evil for the Tuscans."

I added: "-and brought death to your own kinsmen";
then having heard me speak, grief heaped on grief,
he went his way as one gone mad with sadness.

But I stayed there to watch that company
and saw a thing that I should be afraid
to tell with no more proof than my own self-

except that I am reassured by conscience,
that good companion, heartening a man
beneath the breastplate of its purity.

I surely saw, and it still seems I see,
a trunk without a head that walked just like
the others in that melancholy herd;

it carried by the hair its severed head,
which swayed within its hand just like a lantern;
and that head looked at us and said: "Ah me!"

Out of itself it made itself a lamp,
and they were two in one and one in two;
how that can be, He knows who so decrees.

When it was just below the bridge, it lifted
its arm together with its head, so that
its words might be more near us, words that said:

"Now you can see atrocious punishment,
you who, still breathing, go to view the dead:
see if there's any pain as great as this.

And so that you may carry news of me,
know that I am Bertran de Born, the one
who gave bad counsel to the fledgling king.

I made the son and father enemies:
Achitophel with his malicious urgings
did not do worse with Absalom and David.

Because I severed those so joined, I carry-
alas-my brain dissevered from its source,
which is within my trunk. And thus, in me

one sees the law of counter-penalty."

va bāng bardāšt: "Yādi niz az Moskā bokon ke
nābexeradāne goft: «Ānče šode, šode ast» va in
gofteye u bazri šod ke barāye mardome Toska
badbaxti bebār āvard."

Va man afzudam: "Va marg dudmāne to rā!" Va vei
ke čonin bešnid, qami tāze bar qamhāye xiš afzude
yāft, va hamčo mardi afsorde, 'āri az 'aql dur šod;

Ammā man barāye didane in jam' barjāi māndam, va
čizi didam ke az vasfe ān, bi ānke madraki bar
dorostiyē goftāre xod āvorde bāšam, bim dāram.

Ammā dar injā pāye vojdāne man, ya'ni pāye in yāre
mehrabāni dar kār ast ke ādami rā bā ehsāse
haqqāniate xod-ru'in tan mikonad va be vei niru va
tavān mibaxšad.

Bečašme xiš didam, va pendāram ke hanuz ham
mibinam. Ke tani bi sar, berāhe xod miraft o rāh
raftanaš hamānande sāyere a'zāye in galeye baxt
bargaše bud.

Va čang dar gisovāne sar borideye xod zade va in sar
rā čon fānusi az dast āvixte bud; va be mā minegarist
o migoft: "Vāi bar man!"

Az xod čerāqi farā rāhe xiš sāxte bud, va u va čerāqaš,
do tā besurat yeki va yeki besurat do tā budand; va
čegune čonin čizi emkānpazir ast? In rā tanhā ān kas
midānad ke čonin ast.

Čon bepāye pol resid, bāzuye xod rā bā sari ke bar ān
āvixte dāšt boland kard tā soxanāne xiš rā be mā
nazdiktar ārad,

va in soxanān čonin bud: "To ke zendeyi va bedidāre
mordegān āmadeyi, ranje jānkāhe marā bengar, va
bebin ke āyā 'azābi gerāntar az in mitvāni yāft?

Va barāye inke az man bedān jahān xabari bari,
bedānke Bertrām dāl Bornio hastam, hamān kasam
ke be šāhe javān andarzhāyi makrāmiz dādam,

va pedar o pesar rā be došmani bā yekdegar
vādāštām, čonanke Akitofele ke Ābsālone va Dāvud rā
bā mofsedejuyihāye xiš be setiz vā dāšt badtar az
man nakard.

Va čon čonin peivastegāni rā az ham jodā kardam,
aknum bāyad moxe xiš rā, dariqā, jodā az māyeye
hastiye ān hamrāh bebarem.

Va čonin ast ke qānune tāvān dar mowrede man ejrā
mišavad."

Persian (Farsi) (Original)

کیست که بتواند حتی بزبان نثر آنهمه زخم و خون را که من بچشم دیدم وصف کند، ولو آنکه
بارها حکایت را از سر گیرد؟

بی گمان هر زبانی در اینباره قاصر خواهد بود، زیرا ظرفیت اصطلاحات و افکار ما برای دربر
گرفتن این همه چیز بسیار کم است.

حتی اگر جمله‌ای آن کسانی بگردhem آیند که پیش ازین در سرزمین نیکبخت «پولیا» خون خود
را بخاطر ترویائی‌ها بر زمین ریختند و ازین بابت بسی نالیدند،

و از جنگی طولانی زبان بشکوه گشودند که در آن، بنا بنوشهته‌ی «لیویو»ی خطاناپذیر، غنیمتی
گران از حلقه‌های انگشتی بر روی هم انباشته شد،

و اگر آنهاي گردايند که در برابر «روبرتو گويسيكاردو» پاي داشتند و زخمهاي گران خوردند
ورنجهاي بسيار برند، و آن ديگران که هنوز استخوانهايشان،

در «چپرانو»، خياناتگاه جمله‌ی پوليان، و در «تالياكوتسو» که «آلاردو»‌ی کهن‌سال را بى‌سلاح
پيروز کرد، از زمين بدر مى‌آيد؛

و اگر همه‌ی اين کشتگان اعضای سوراخ‌شده‌ی تن خوش را بنمایاند و اعضای بريده‌ی خود را،
باز اين‌جمله در مقايسه با منظره‌ی کريه بولجيات نهمين بهيج نمى‌آيند.

هرگز چليکي که دهانه يا تخته‌ی زيرينش بدرآمده باشد، آنچنان سوراخ نمى‌شود که تن آن
دوزخی، که ديدم از چانه‌اش تا سوراخی که از آن تيز مى‌دهند يكسره شکافته شده بود؛

و روده‌هايش از ميان دو پا فرو آويخته بود، و دل و جگرش، و نيز آن کيسه‌ی ناخوشائيندي که
هر غذائي را تبديل به گه مى‌کند، بچشم پيدا بود.

چون غرق در تماساي او بودم، وي در من نگريست و با هر دو دست شکاف سينه‌ی خود را
گشود و گفت: «بنگر که چگونه خويشن را پاره مى‌كنم!»

(verses 31-42 were not translated
by Shojaoddin Shafa)

... اما تو که هستي، که اينسان در روی پل تعلل مى‌کني تا شايد لحظه‌ي آغاز كيفري را که
شايسته‌ي گناهت دانسته‌اند بتعويق افکني؟

و استاد من پاسخش داد: «وي هنوز نمرده، و گناهی نيز مستوجب عقابش نکرده است. اما برای
آنکه تجربه‌ای كامل اندوزد،

من، که مرده‌ام، مأمورم که او را در اين ورطه‌ی دوزخ از حلقه‌اي به حلقه‌اي راهنمای باشم، و
اين که مى‌گويم عين واقع است، همچنانکه راست است که اکنون با تو سخن مى‌گويم.»

بيش از صد تن از دوزخيان که اين بشنيدند از فرط شگفتی درد خوش از ياد برندند و در ته
گودال بتماساي من ايستادند، و آن دوزخی گفت:

«تو که شايد بهمين زودي مهر فروزان را بازييني، به «فرا دولچينو» بگوي که اگر نمى‌خواهد
هرچه زودتر در پي من بدینجا آيد،

خواربار کافي فراهم آرد تا تراكم برف‌های «ناواری» که جز در اينصورت غلبه نمى‌تواند کرد،
به پيروزي نرساند.»

دوزخی اين بگفت و پائی را که برای رفتن بلند کرده بود بر زمين نهاد و براه افتاد.

و کسی ديگر که گلوئي سوراخ داشت و بينيش تا زير ابروان بريده بود، و گوشی بيش نداشت،

با شگفتی در کنار سايرين ايستاد تا مرا بنگرد، و پيش از ديگران حلقوم خود را که در جانب
بiron از هر سو رنگ خونين داشت بگشود،

و گفت: «اي آنکه به هيج كيفري محکوم نيماده‌اي، و اگر فريب شبهاتي فزون‌احد را نخورد
باشم بى‌گمان در سرزمين ايتاليا بازت دیده‌ام،

اگر روزگاري بدیدار آن دشت دلپذير که از «ورچلي» به «مارکابو» فرود مى‌آيد بازگردي، «پير
دا مدیچينا» را بياور.

و دو تن از صلحای «فانو» يعني «مسر گوييدو» و «آنجلولو» را آگاه کن که اگر علم آينده‌بيني در
اینجا بى‌بنیاد نباشد،

اینان با خیانتکاری ستمگری نابکار، در نزدیک «کاتولیکا»، در درون کیسه‌ای سربسته از کشتی خود بدریا پرتاب خواهند شد،

چنانکه «نتونو» از قبرس تا «مایولیکا» جنایتی چنین بزرگ از جانب راهزنان دریائی یا مردم «آرگولی» بیاد نخواهد داشت.

آن خائن یک چشم، فرمانروای آن شهری است که کاش این کس که در کنارمش می‌بینی، هرگز آن را بچشم ندیده بود؛

وی اینان را برای مصالحه بدیدار خود خواهد خواند، و آنگاه آنچنان معامله‌ای با ایشان خواهد کرد که دیگر برای حفظ جان خود در برابر باد «فوکارا» احتیاج به نذر و دعا نداشته باشد.

بدو گفت: «اگرمی خواهی که از تو بدان بالانشینان خبر رسانم، مرا بنمای و بگوی که این کس که ازین شهر خاطره‌ای چنین تلح دارد کیست؟»

وی دست به فک یکی از همراهان خود برد و دهانش را بگشود و بانگ زد: «اینست، و سخن نمی‌تواند گفت؛

این نفی‌بلدشده، «سزار» را از دودلی بدر آورد و متلاعدهش کرد که چون کسی آماده‌ی کاری باشد، درنگ زیانش کند.»

شگفتا! که «کوریو» که پیش از این چنین گشاده زبان بود، اکنون که زبان در حلق بریده‌ای بیش نبود چه پریشان روزگار می‌نمود!

و دوزخی دیگری که هر دو دستش بریده بود، دو تکه‌ی بازمانده‌ی بازویان خود را در فضای ظلمانی بلند کرد. چنانکه چهره‌اش خون‌آلوده شد، و بانگ برداشت: «یادی نیز از «موسکا» بکن که نابخردانه گفت: - آنچه شده، شده است- و این گفته‌ی او بذری شد که برای مردم «توسکا» بدبهختی ببار آورد.»

و من افزودم: «و مرگ دودمان ترا!» و وی که چنین بشنید، غمی تازه بر غمه‌ای خویش افزوده یافت، و همچو مردی افسرده و عاری از عقل دور شد؛

اما من برای دیدن این جمع بر جای ماندم، و چیزی دیدم که از وصف آن، بی‌آنکه مدرکی بر درستی گفتار خود آورده باشم، بیم دارم.

اما درینجا پای وجدان من، یعنی پای این یار مهربانی در کار است که آدمی را با احساس حقانیت خود-روئین تن می‌کند و بوی نیرو و توان می‌بخشد.

بچشم خویش دیدم، و پندارم که هنوز هم می‌بینم. که تنی بی‌سی، برای خود می‌رفت و راه رفتنش همانند سایر اعضای این گله‌ی بخت برگشته بود.

و چنگ در گیسوان سر بریده‌ی خود زده و این سر را چون فانوسی از دست آویخته بود؛ و بما می‌نگریست و می‌گفت: «وای بر من!»

از خود چراغی فرا راه خویش ساخته بود، و او و چراغش، دو تا بصورت یکی و یکی بصورت دو تا بودند؛ و چگونه چنین چیزی امکان‌پذیر است؟ این را تنها آن کس می‌داند که چنین است. چون پای پل رسید، بازوی خود را با سری که بر آن آویخته داشت بلند کرد تا سخنان خویش را بـما نزدیکتر آرد،

و این سخنان چنین بود: «تو که زنده‌ای و بدیدار مردگان آمده‌ای، رنج جانکاه مرا بـنگر، و بـین که آیا عذابی گرانتر از این می‌توانی یافت؟

و برای اینکه از من بدان جهان خبری بـری، بـدانکه «برترام دال بـورنیو» هستم، همان کـسم کـه به شاه جوان اندرزهـائی مـکـرامـیـز دـادـم،

و پدر و پسر را بدمى با يك دگر واداشتم، چنانکه «اكيوفله» که «آبسالونه» و «داود» را با مفسده جوئی های خویش بستيز و داشت بدتر از من نکرد.

و چون چنین پيوستگانی را از هم جدا کردم، اکنون باید مخ خویش را، دريغا، جدا از مایه هستی آن همراه ببرم.

و چنین است که قانون تاوان در مورد من اجرا می شود.»

Credits

Italian: D. Alighieri, *La Commedia secondo l'antica vulgata*, ed. by G. Petrocchi (Florence, 1994) from the website www.danteonline.it by the Società dantesca italiana.

English: D. Alighieri, *The Divine Comedy*, ed. by Allen Mandelbaum (Berkeley, 1980) from the website www.danteonline.it by the Società dantesca italiana.

Persian (Farsi): D. Alighieri, *Komedi-ye Elāhi*, ed. by Shojaoddin Shafa (Tehran, 1957) from the 1999 reprint by Amir Kabir Publishers.

Commemorating the 700th anniversary of the death of Dante Alighieri, **Toronto Salutes Dante** features more than thirty Canada-based guests who read Dante's *Inferno* in various languages, several for the first time. In addition to ten different Italian dialects, there are represented Anishinaabemowin, Arabic, Bulgarian, English, Farsi, French, German, Latin, Mandarin, Portuguese, Québécois, Russian, Sanskrit, Slovak, Spanish, Stoney Nakoda, Swedish, Thai, and Ukrainian. In 15-minute clips, well-known personalities of Canadian public and cultural life, professors, and students at the University of Toronto, and members of the Italo-Canadian community share their voices and fresh memories of the most important Italian author in world literature. Listen to Dante's *Inferno* as you have never heard it before on the [Department of Italian Studies' Youtube channel](#) from March 25th to June 2021.

From an original idea of Elisa Brilli, George Ferzoco, and Nicholas Terpstra, and thanks to the invaluable work of Alice Martignoni and Nattapol Ruangsri (Research Assistants). Sponsored by the Department of Italian Studies, the Emilio Goggio Chair in Italian Studies at the University of Toronto, the Istituto Italiano di Cultura di Toronto, and Villa Charities.